

ὑπομονή, βγάζει ἀκόμα δυνατώτερες φωνές τὸ παιδί. Φρένιασε ὁ Ζαφίρης τώρα. Βάζει κάτω τὸ καυκί του, σηκώνει τὸ χέρι του, καὶ καταφέρνει μιὰ τοῦ παιδιοῦ ἀπάνω στὸ δεξί του ταῦτί, ποῦ τάποσβόλωσε τὸ καημένο. Ἀμέσως κατάλαβε τὸ τί ἔκαμε, μὰ εἶταν ἀργά. Τὸ παίρνει τὸ φιλεῖ, τὸ χαδεύει, τὸ σφίγγει στὴν ἀγκαλιά του. Τὸ παιδί σάλευε δὲ σάλευε, καὶ τὸ πρόσωπό του, μαθί. Ὁ Ζαφίρης πῆγε νὰ τρελλαθῆ ἀπὸ τὴ λύπη του καὶ ἀπὸ τὸ φόβο νὰ μὴν τὸ πάρῃ εἶδηση κ' ἡ γυναῖκα του. Ραντίζει τὸ παιδί μὲ νερό, τὸ λαφροτινάζει, ἀπὸ δῶ εἶχε, ἀπὸ κεῖ εἶχε, τὸ μισοζωντανεύει, καὶ τότες ξανάρχισε νὰ κλαίγῃ ὁ μικρός. "Ἐκλαιγε, μὰ ὄχι πιά κλάψιμο σὰν τὸ πρῶτο. Εἶτανε σὰν εἶδος χαμηλὸ καὶ ξεσυρμένο βογκητό. "Ἔτσι παραπονεμένα κλαίγει ἀπὸ τότες τὸ παιδί ἐκεῖνο, ἔτσι καὶ μιλεῖ, καὶ γελάει, κ' ἔτσι θὰ μείνῃ γιὰ πάντα. Ἀποκουτιάστηκε τὸ παιδί.

Ἡ μάνα ποτές δὲν ἔμαθε, μήτε πρέπει νὰ μάθῃ, τὸ τί ἔτρεξε τὴ μαύρη ἐκείνη τὴν πρωινή. Ἄλλος βασκανιὰ εἶπε, ἄλλος δεξερωτί, τὴν ἀλήθεια ποτές δὲν τὴν ἄκουσε. Μοῦ τῶφεραν καὶ μένα τότες τὸ δυστυχημένο τάγορι. Τους ρώτησα μὴν τύχη κ' ἔπεσε κάτω καὶ χτύπησε, μὴν παρατρώμαξε. — τίποτις! Ἐκαμα ὅτι μπόρεσα, ἔμεινε καὶ θὰ μείνῃ ἀγιάτρευτο, ἀγιάτρευτος μένει καὶ ὁ καημὸς τῆς ταλαίπωρης τῆς μάνας.

Ἀμὲ ὁ Ζαφίρης; Τί κόλαση εἶταν ἐκείνη ποῦ τὸν ἔτρωγε σὰν ἦρθε καὶ μ' εἶδε, μερικὸς μῆνες κατόπι, καὶ μοῦ τὰ ξομολογήθηκε νὰ ξεσκάσῃ, ποῦ δὲν μπορούσε πιά νὰ τὸν κρατήσῃ τὸ φοβερό πόνο μέσα του! Ὁρες ὥρες, μοῦ ἔλεγε, γιγνόντανε σὰν τρελλός. Ευπνοῦσε τίς νύχτες, καὶ ὅσο συλλογιούνταν πὼς εἶχαν τέτοιο ἀγγελούδι στὸ σπίτι, καὶ γιὰ ἓνα ἀθώοτατο κλάψιμο τοῦ ἔσβυσε τὸ νοῦ του μ' ἓνα ἀπάνθρωπο χτύπημα, αὐτός, ὁ πατέρας του, αὐτός ποῦ τάγαπούσε σὰν τὰ δύο του μάτια καὶ πιώτερο, ποῦ τὸ καμάρωνε, τὸ χάδευε, τὸ τάγιζε κάθε πρωὶ σὰν πουλάκι, καὶ νὰ πάῃ, λείει, νὰ τὸ σκοτώσῃ, νὰ σκοτώσῃ τρεῖς ψυχές μὲ μιὰς στιγμῆς φούρκα, — δὲν μπορούσε πιά κρεθβάτι νὰ τονε χωρέσῃ. Σηκώνουνταν, ἔλεγε τῆς γυναίκας του πὼς τὸν ἔχασε πάλι τὸν ὕπνο του, κατέβαινε, ἔβγαινε στὸ περιβόλι, καὶ περπατοῦσε ἀπάνω καὶ κάτω σὰ φάντασμα. Ἡ γυναῖκα του ἡ καημένη τὸν παραφύλαγε, τῶθλεπε πὼς ὑπόφερνε, καὶ θαρρώντας πὼς ἐξ αἰτίας τῆς ἀκατανόητης ἀρρώστιας τοῦ παιδιοῦ στενοχωριέται ὁ ἄντρας της, ξεγνοῦσε τὸ μικρὸ καὶ ἀρχίζε νὰ νοιάζεται γιὰ τὰ κείνον.

Τίς μέρες πάλι, ἔπαιρνε τὰ μάτια του κ' ἔφευγε σὲ μακρινές ἐξοχὰς ὁ Κουτοζαφίρης. Ἐκεῖ τὰ ἴδια τὰ βάζανα, ἡ ἴδια ἡ κόλαση! Περπατοῦσε χωρὶς νὰ ξέρῃ ποῦ πηγαίνει, καὶ κάποτες καταντοῦσε καὶ σ' ἄλλο χωριό. Γύριζε τότες βιαστικὰ βιαστικὰ πριχού νὰ βραδιάσῃ, νὰ μὴν τρομάξῃ ἡ γυναῖκά του. Πήγαινε στὸ σπίτι, ἔβλεπε πάλι τὸ παιδί, συμμαζεμένο, ζαρωμένο, γλωμό, λίγα λόγια καὶ πολλὰ βογκητά, δίχως ὄρεξη, δίχως ζωή, μ' ἓνα σωρὸ βασκανία τριγύρω στὸ ψιλὸ του λαιμάκι, καὶ τὴ μάνα νὰ τὸ νοιάζεται, νὰ τὸ κοιτάζῃ μὲ πόνο

καὶ μὲ λαχτάρα, νὰ τὸ νανουρίζῃ, νὰ γυρίζῃ τότες τὰ κλαμμένα της μάτια πρὸς τὸν ἄντρα της καθὼς ἔμπαινε, ἀνήσυχος, ἀποκαμωμένος, ἀπελπισμένος! — ποῦ νὰ τὰ βαστάξῃ μιὰ καρδιά ὄλ' αὐτά! Ράγισε ἡ καρδιά τοῦ Ζαφίρη, ἔγεινε σὰν τὸ παιδί του καὶ αὐτός, κουτός, ζαρωμένος, συμμαζεμένος, τοῦ ἔδωκε ἡ συνείδησή του χτύπημα στὸ κεφάλι βαρύτερο ἀπὸ τὰξέχαστο ἐκεῖνο τὸ χτύπημα ποῦ κατάφερε τοῦ παιδιοῦ του, καὶ τώρα δὲ μένει στὸ ἔργο τὸ σπιτικό του παρὰ ἡ χρυσῆ ἐκείνη γυναῖκα ποῦ ἔχει τὴν ἔννοια του, καὶ σηκώνει τὰ βάρη τους.

A. E.

Ἡ ΣΥΝΕΙΔΗΣΙΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Α'

Ὁ Γεώργιος δὲ Σαθερνὺ δὴγάγε τὰς νομικὰς σπουδὰς του. Ἡ οἰκογένεια του τὸν εἶχε προικίσῃ μὲ ὄνομα ἀκηλίδωτον καὶ μὲ παραδόσεις ἀμέμπτου τιμιότητος καὶ ὑπερηφάνειας· ὁ πατήρ του ὅμως μικρὸς ἐπαρχιακὸς ὑπάλληλος δὲν εἶχε καθόλου περιουσίαν, προτιμήσας νὰ κάμῃ γάμον ἐξ ἔρωτος παρὰ νὰ νυμφευθῆ ἀπλῶς μιαν προῖκα. Ἡ μήτηρ τοῦ Γεωργίου εἶχε πρὸ πολλοῦ ἀποθάνῃ καὶ ὁ κόμης δὲ Σαθερνὺ ὅταν εἶδε πλησιάζουσαν τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ὥραν ἐκάλεσε τὸν υἱὸν του, τὸν ἐκράτησε παρὰ τὸ προσκεφάλαιόν του καὶ τοῦ εἶπε:

— Δὲν σοῦ ἀφίνω χρῆν. Αὐτὴ εἶνε ὅλη μου ἡ περιουσία. Αἱ πρῶται σπουδαί σου ἐτελείωσαν. Πήγαινε εἰς Παρισίους καὶ δῶσε εἰς τὸν κύριον Λάντς τὸν δικηγόρον αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν. Εἶνε φίλος μας. Θὰ σὲ προσλάβῃ πλησίον του καὶ θὰ κερδίζῃς τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Θὰ τελειώσῃς τὰς σπουδὰς σου καὶ ὅταν γίνῃς δικαστὴς καὶ σὺ μὲ τὴν σειράν σου, μὴ λησμονήσῃς ποτὲ ὅτι ὁ πατήρ σου ἀπέθανε μὲ τὴν ψυχὴν ἡρεμον ἐπειδὴ εἶχε πάντοτε ὑπακοῦσῃ εἰς τὴν συνείδησίν του.

Ἐστρεψε πρὸς τὸν Γεώργιον τὴν κιτρίνην ὑπὸ τῆς ἀσθενείας μορφήν του καὶ τοῦ εἶπε:

— Φίλησέ με διὰ τελευταίαν φορὰν!

Ὁ Γεώργιος ἐναπέθεσε ἐν φίλημα εἰς τὸ παγωμένον μέτωπον τὸ ὅποιον ἐκυρίευσ ὁ θάνατος. Ὁ γέρον περιέπεσε εἰς ἀναισθησίαν. Μίαν ὥραν βραδύτερον ἐφάνῃ ἀφυπνιζόμενος καὶ ἐψιθύρισε δὲς:

— Πεθαίνω, πεθαίνω.

Ἐπειτα παρετήρησε παραδόξως τὸν υἱὸν του, εἶπε:

— Ἡ συνείδησις!

Καὶ ἀπέθανε.

B'

Ἐνα μῆνα βραδύτερον ὁ Γεώργιος ἦτο γραμματεὺς τοῦ κυρίου Λάντς.

Ὁ δικηγόρος ἦτο ἄνθρωπος σοβαρὸς ὅστις ἐξηγόραζε διὰ τῆς ἐν τῷ γραφείῳ καὶ τῷ οἴκῳ του σιωπῆς τὸν χειμαρρὸν τῶν λέξεων τὰς ὁποίας κατηνάλωνε ἐν τῷ δικαστήριον· ἐπειδὴ ἦτο ἀξιώτατος, πνευματώδης καὶ κακὸς κάποτε, τὸν ἐφοβοῦντο πολὺ καὶ δὲν τὸν ἠγάπων καθόλου.

Ὁ Γεώργιος δὲ Σαθερνὺ ἐκέρδιζε ὡς γραμματεὺς τοῦ πεντακλῶσι φράγκα κατὰ μῆνα. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἦτο βέβαια καὶ παραπολύ διὰ τὴν διατροφήν του καὶ τὰ ἐξοδα τῶν σπουδῶν, ἀλλὰ δυστυχῶς ἦτο πολὺ ἀδυνάτου χαρακτῆρος.

Προικισμένος μὲ εὐειδῆς πρόσωπον, μὲ εὐγενῆ χαρακτηριστικά, δὲν ἐδυνήθη νὰ ἀντιστῇ εἰς τὰ πολλὰ δειλεάσματα τῆς παρισίνης ζωῆς. Ἐπαιξε, ἐκέρδισε, ἔχασε, δοκιμάσας ὅλας τὰς συγκινήσεις τὰς βιαίας αἱ ὁποῖαι παρακολουθοῦν τὸ χαρτοπαίγιον.

Εἰς τὴν λέσχην ὁ χρόνος δὲν ἔχει πλέον ἀξίαν, διὰ τὸν χαρτοπαϊκτὴν τὸν συνειθισμένον εἰς τὴν συχνὴν παλίρροιαν τῶν χρημάτων.

Ἡρώϊαν τινὰ ὁ δὲ Σαθερνὺ εἰσήλθε εἰς τὸ γραφεῖόν του κάτωχρος διεληθὼν ὅλην τὴν νύκτα εἰς τὸ χαρτοπαίγιον. Αἱ χεῖριδες τοῦ φορέματος τοῦ εἶχαν πρασινίσθη ἐκ τῆς συχνῆς προστριβῆς τῆς τραπεζῆς εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε χάσει ὅλα του τὰ χρήματα καὶ εἰκοσιπέντε ἀκόμη χιλιάδας φράγκων ἐπὶ λόγῳ.

Εἶχε καιρὸν μέχρι τῆς ἐπαύριον τὸ βραδύτερον νὰ πληρώσῃ τὰς εἰκοσιπέντε χιλιάδας φράγκων, ἄλλως ἠτιμάζετο.

Ἐκφρων περιήρχετο τὸ γραφεῖόν του μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς κατερῦθρους ἐκ τοῦ πυρετοῦ, κρατῶν διὰ τῶν χειρῶν τὴν κεφαλὴν καὶ σκεπτόμενος τί ἐδύνατο νὰ πράξῃ.

Νὰ τὰς κερδίσῃ; καὶ πῶς; Νὰ τὰς δανεισθῇ; καὶ ἀπὸ ποῖον; Ὁ προϊστάμενός του ὁ ἀπότομος δικηγόρος, ὁ ἀδυσώπητος, δὲν ὑπῆρχε ἀμφιβολία ὅτι θὰ τὸν ἐθυσίαζε μᾶλλον πρὸς τιμωρίαν του παρά νὰ τὸν σώσῃ. Ποτὲ δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ τοῦ ζητήσῃ. Ἐὰν ἤθελε ὁμολογήσῃ τὸ σφάλμα τοῦ ἦτο τὸ ἴδιον ὡς νὰ προυκάλει τὴν ἐξωσίαν του, τὴν ἐνδειάν του, τὴν ἀτιμίαν του.

Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐστρέφοντο πρὸς τὸ χρηματοκιβώτιον τοῦ ὁποίου ἤξευρε τὸ μυστικὸν καὶ εἰς τὸ ὁποῖον εὕρισκοντο περὶ τὰς πενήκοντα χιλιάδας φράγκων. Ἐκεῖ ἦτο ἡ σωτηρία του ἀλλὰ καὶ τὸ ἔγκλημα συγχρόνως.

Ἡ πρῶτα παρῆλθε μὲ τὴν φοβερὰν αὐτὴν ἀγωνίαν.

Ὁ κύριος Λάντς ἐπηγαίνουσε εἰς τὸ γραφεῖον καὶ παρετήρησε τὸν Γεώργιον κάτωχρον καὶ τὸ παρῶδον καὶ σκοτισμένον βλέμμα του.

— Μήπως εἶσαι ἀσθενής, τὸν ἠρώτησε ἀποτόμως δύο φορές.

— Ὅχι δὲν ἔχω τίποτε, ἀπῆντα ὁ Γεώργιος μὲ ἠλλοιωμένην φωνήν.

Ἐξῆλθε περὶ τὴν ἐνδεκάτην, διὰ νὰ γευματίσῃ ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη νὰ φάγῃ τίποτε.

Ἐπλανήθη εἰς τὰ βουλευθάρτα μὲ τὴν κεφαλὴν περιστρεφόμενην κυριευόμενος ὑπὸ τῆς ιδέας τῆς κλοπῆς.

Θὰ ἦτο τάχα κλοπή; Ὅχι. Ἀπλῶς θὰ ἐδανείζετο τριάντα χιλιάδες φράγκων ἐκ τῶν ὁποίων θὰ ἐπλήρωνε τὸ χρέος του καὶ θὰ ἐδοκίμαζε, θὰ ἐξεβίαζε τὴν τύχην του μὲ τὰς ἄλλας πέντε. Αὐτὸ ἦτο ὅλον.

Καὶ ἤκουε μίαν φωνὴν ἐνδόμυχον ἢ ὁποία τοῦ

ἔλεγε: «θὰ κερδίσῃς, θὰ ἀντικαταστήσῃς τὸ ποσόν, θὰ σωθῆς. . . Μὴ δισταῖς».

Γ'

Εἰς τὰς δύο ὥρας ἐπέστρεψε ἀναποφάσιτος εἰς τὸ γραφεῖόν του. Ἡ τιμὴ τοῦ ἐπάλαις ἀκόμη μὲ τὸ ἐγκληματικὸν σχέδιόν του. Ὁ κύριος Λάντς εἰσήλθε καὶ ἀφοῦ διέτρεξε τινὰ ἔγγραφα εἶπε εἰς τὸν Γεώργιον.

— Φεύγω διὰ τὸ Σατωρῶ πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ὑποθέσεως Δελεβῶ. Θὰ λείψω τρεῖς ἡμέρας. Χαῖρε.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ὁ Γεώργιος ἦτο μόνος. Κανεὶς μάρτυς ἐπιφοβὸς δὲν ὑπῆρχε τὸ χρηματοκιβώτιον τὸν ἐδειλίαζε, τὸν προσεῖλκυε. Μήπως θὰ ἐκλεπτε ὡς τέλος;

Ἐκλείσε τὴν θύραν ἐπιμελῶς καὶ ἀφῆκε τὴν κλειδα ἐπ' αὐτῆς ὅπως μὴ τὸν ἴδωσι ἀπὸ τὴν κλειδαριάν. . . Ἦτο ἔτοιμος. . . Κανεὶς δὲν ἤκουετο ἔξωθεν. . . Ἀμέσως ἐσχημάτισε τὸν ἀριθμὸν τοῦ χρηματοκιβωτίου. . . 702. . . Αἱ χεῖρες τοῦ ἔτρεμον. . . ἡ καρδιά του δὲν ἔπαλλε πλέον. . . Χονδραὶ σταγόνες ἰδρώτος ἔρρεον ἀπὸ τὸ μέτωπον. . . τὸ βλέμμα του ἐσκοπίζετο. . . Ὅταν ἤνοιξε τὴν βαρεῖαν θύραν, ὀπισθοχώρησε νομίσας ὅτι βλέπει ἐντὸς αὐτῆς κιτρίνην μορφήν ἐτοιμοθανάτου ἢ ὁποία τὸν παρατηρεῖ προσηνῶς καὶ ὅτι ἤκουσε φωνὴν σβεννυμένην ὑπὸ τοῦ θανάτου νὰ τοῦ λέγῃ:

— Ἡ συνειδήσις! . . .

Ἐσπόγγισε τὸ μέτωπόν του καὶ ἤρχισε νὰ γελά. Οἱ δάκτυλοι τοῦ ἀνέστυρον σπασμωδικῶς τριάντα χαρτονομίσματα τῶν χιλίων φράγκων. Τὸ χρηματοκιβώτιον ἐπανεκλείσθη πάλιν. Τὰ παραπετάσματα τῶν παραθύρων ἀνεσύρθησαν ἔπειτα καὶ ὁ ἥλιος ἐπλημύρισε τὸ δωμάτιον. Ὁ θόρυβος τῆς ζωῆς τῶν Παρισίων ἔφθανεν εὐκρινῆς μέχρι τῶν ὠτων του. Τίποτε δὲν παρήλλαξε. Μόνον ἓνας κλέπτης περισσότερον ὑπῆρχε.

Τὴν ἐσπέραν εἰς τὸ χαρτοπαίγιον ἐπλήρωσε τὸ χρέος του καὶ τὴν αὐγὴν ὅταν ἀνεχώρει μεθυσμένος ἐκ τοῦ παιγνιδίου καὶ κλονιζόμενος ἐκ τῆς κοπώσεως, ἔφερε εἰς τὸ θυλάκιόν του πενήκοντα χιλιάδας φράγκων τὰς ὁποίας εἶχε κερδίσει.

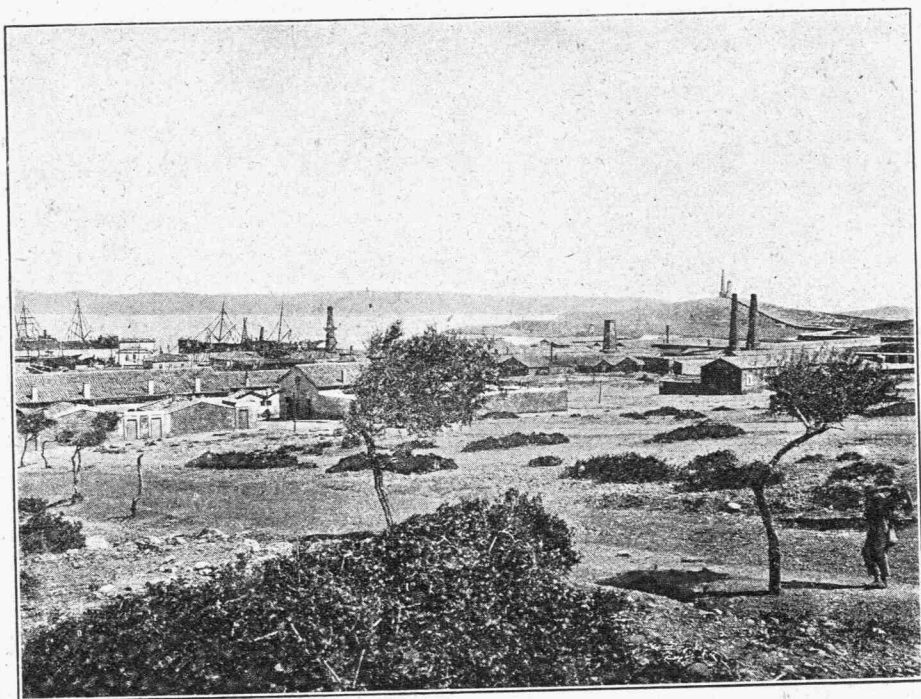
Τὰς δέκα π. μ. αἱ τριάντα χιλιάδες φράγκων ἐπανέλαβον τὴν θέσιν των εἰς τὸ χρηματοκιβώτιον. Ἐτελείωσε. Τίποτε δὲν εἶχε πλέον νὰ φοβῆθῃ. Τίποτε ἐκτὸς τῆς ἀναμνήσεως.

Ὅλην ὁμως τὴν ἡμέραν ἔτρεμε σπασμωδικῶς ἀναλογιζόμενος:

— Ἐὰν ὁ κύριος Λάντς ἐπανήρχετο. . . ἐὰν ἡ κλοπὴ μου ἀνεκαλύπτετο. . . ἐκ συμπτώσεως. Ἡ μὴν χαμένος!

Δ'

Εἴκοσι ἔτη παρῆλθον. Ὁ κύριος Λάντς ἀπέθανε. Ὁ Γεώργιος δὲ Σαθερνὺ ἐνυμφεῦθη, καὶ ἔγινε πρὸ πολλοῦ δικαστῆς. Τὸν εὕρισκον πάλιν ἐξαντληθέντα ἐκ τῆς ἐργασίας μὲ τὴν κόμην λευκοτάτην, προεδρεύοντα εἰς ἓν τῶν δικαστηρίων τῶν Παρισίων. Ἡ σύζυγός του ζῆ πάντοτε. Ἐχει μίαν θυγατέρα ἢ ὁποία εἶνε ἡ εὐτυχία τῆς καὶ ἓνα υἱὸν διὰ τὸν

Λαύριον

ὅποιον εἶνε ὑπερήφανος, καὶ ὅστις προσρίζεται ὅπως ὁ πατήρ του, ὅπως ὁ πάππος του διὰ δικαστῆς.

Τίποτε δὲν λείπει ἀπὸ τὸν δὲ Σαθερνὺ διὰ νὰ εἶνε εὐτυχῆς. Καὶ εἶνε εὐτυχῆς διότι ἡ ἀνάμνησις τοῦ νεανικοῦ σφάλματός του ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐλησμονήθη κάπως. Ἡ ζωὴ του διέρρευσε ἔκτοτε ἀμεμπτος καὶ δικαιοσύνη. Ἠγαπήτο ὑπὸ ὄλων καὶ πρὸς ὄλους ἐφέρετο καλῶς.

Ἡ δικαστικὴ περίοδος, ἡ ὁποῖα ἀρχεται μετ' ὀλίγον δὲν παρουσιάζει ὑποθέσεις ἐνδιαφερούσας. Κοινὰ κακούργου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῶν ὁποίων ὁ δὲ Σαθερνὺ φυλλομετρεῖ τὰς δικαιογραφίας. Τέσσαρες κλοπαὶ μόνον εὐρίσκονται μετὰ αὐτῶν.

Μία ὅμως διεγείρει πολὺ τὴν προσοχὴν τοῦ Γεωργίου. Τὴν διατρέχει μετὰ προσοχῆς καὶ ἡ καρδιά του ταράσσεται καὶ αἱ ὀρθαλμοὶ του καλύπτονται ὑπὸ ἐρυθροῦ νέφους.

Ἐγείρεται τεταραχμένος μὲ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ μετώπου του ἀνακράζων :

— Ἡ συνείδησις ! ἡ συνείδησις !

Νομίζει ὅτι δὲν ἐνόησε καλὰ καὶ ἐπαναρχίζει πάλιν τὴν ἀνάγνωσιν. Ὁχι, δὲν ἠπατήθη. Αὐτὸ ἦτο. Ὁ Λαθαρδὲν ταμίης τοῦ ἐμπορικοῦ τῶν Ζανσελμ ἦτο χαρτοπαίκτης — ὅπως ὁ Γεώργιος ἄλλοτε — Μίαν ἡμέραν ἔχασε καὶ ἐκλεψε πέντε χιλιάδας φράγκων ἐκ τοῦ ταμείου τοῦ προϊσταμένου του, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ κερδίσῃ καὶ νὰ τὰς ἀντικαταστήσῃ χωρὶς νὰ ἐγείρῃ ὑπονοίαν. — Πάντοτε ὅπως καὶ ὁ Γεώργιος ἄλλοτε ! Ἀλλ' ἔχασε ὅμως καὶ δὲν ἐδυνήθη ν' ἀντικαταστήσῃ τὰ χρήματα. Τὸν ἀνεκάλυψαν. Συνελήθη. Καὶ ἐμελλε τὸρα νὰ δικασθῆ ἔμπροσθεν τοῦ κακούργιοδικείου.

— Καὶ θὰ τὸν δικάσω ἐγὼ, ἐγὼ θὰ τὸν δικάσω ! ἐψιθύρισεν ἐντρομος ὁ Γεώργιος. Εἶνε δυνατόν. Μήπως ὄνειρέυομαι ! . . . Κατὰ πόσον τάχα εἶνε περισ-

σότερον ἔνοχος ἀπὸ ἐμέ αὐτὸς ὁ δυστυχῆς ! Τὸ ἐγκλημά του δὲν εἶνε καὶ ἐγκλημα ἰδικόν μου ; Θὰ τὸν καταδικάσω λοιπὸν ἐγὼ ; . . .

Ε'

Ἡ ἡμέρα τῆς δίκης ἔφθασε.

Ὁ Λαθαρδὲν παρουσιάσθη ἤρεμος σχεδὸν ἔμπροσθεν τοῦ κατερεύθρου καὶ τρέμοντος προέδρου.

Ἡ δίκη δὲν θὰ ἦτο μακρὰ. Ὁ κατηγορούμενος ὡμολόγει :

— Δὲν εἶχα σκοπὸν νὰ κλέψω ἔλεγε, κλαίων ὁ Λαθαρδὲν. Ἐνόμιζα ὅτι θὰ ἐκερδίξω καὶ θὰ ἐδυνάμην ν' ἀντικαταστήσω τὰ χρήματα πρὶν ἐγερθῆ καμμιά ὑπόνοια. Εἶχα στὸ νοῦν ἐὰν ἡ κακοτυχία μ' κατέτρεχε πάντοτε, νὰ αυτοκτονήσω. Δὲν μοῦ ἔδωσαν ὅμως καιρὸν.

Ὁ πρόεδρος ἤκουε. Παρετήρηε μ' ἐπίμονον προσοχὴν τὸν νέον ἐκεῖνον τὸν ἀπελπισμένον ὅστις ἔκλαιε καὶ παρεκάλει. Ἡ φαντασία του βαθμηδὸν εἰργάζετο παράδοξον μεταμόρφωσιν. Ἐνόμιζε ὅτι εὐρίσκετο ἐκεῖνος ἀπεκδυθεὶς τὴν δικαστικὴν του τήθειαν, εἰς τὴν θέσιν τοῦ κατηγορουμένου καὶ ὅτι πρὸς αὐτὸν ἦσαν κερρωμένα ὅλα τὰ ὑβριστικά, τὰ πλήρη οἴκτου βλέμματα τοῦ πλήθους . . .

— Κύριε πρόεδρε, ἔλεγε ὁ Λαθαρδὲν, ἔχω μῆτερά γρατῆν καὶ παράλυτον εἰς τὴν ὁποίαν ἔστειλα κατὰ μῆνα τὸ ἥμισυ τῶν μισθῶν μου διὰ νὰ ζήσῃ. Ἀγνοεῖ τὸ σφάλμα μου καὶ τὴν σύλληψίν μου. Ἐὰν μὲ καταδικάσετε δὲν θὰ εἶνε δυνατόν πλέον νὰ τῆς τὸ κρῦψουν. Ἐὰν δὲν ἀποθάνῃ ἀπὸ ἐντροπὴν καὶ ἀπελπίαν, θὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ πείναν ! . . .

Ὁ δικηγόρος του ἔδειξε ἀρκετὴν εὐγλωττίαν.

Ὁ πρόεδρος ἐπεδοκίμαζε τὰ ἐπιχειρήματά του διὰ μηχανικῶν κινήσεων τῆς κεφαλῆς λησμονῶν

ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπιδεικνύη πρόσωπον ἀτάραχον καὶ νὰ κρύπτῃ τὰ συναίσθηματά του. Ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν τὸ βλέμμα τοῦ δικαστοῦ διεσταυροῦτο μὲ τὸ βλέμμα τοῦ κατηγορουμένου καὶ δὲν ἦτο ὁ κατηγορούμενος ὅστις ἐταπεινῶνε τὸ ἐδικόν του.

Ὁ εἰσαγγελεὺς ἐζήτησε τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου ἐναντίον τοῦ Λαβαρδέν.

Ὁ πρόεδρος ἐσιώπη. Τὸν ἀτενίζουσι ὅλοι· ἔπρεπε νὰ συγκεφαλαιώσῃ τὴν ὑπόθεσιν καὶ φοβεῖται μήπως δὲν ἔχει τὸ θάρρος. Βραδέως ὑπήκουεν εἰς τὸ καθήκον του. Ἀλλὰ εἶνε ὑπεράσπισις τοῦ κατηγορουμένου ἐκείνα τὰ ὁποῖα λέγει...

Ἐπειτα ἀφοῦ ἔθεσε τὰ ἐρωτήματα εἰς τὰ ὁποῖα οἱ ἔνορχοι πρέπει νὰ ἀπαντήσουν ἐγκαταλείπει παρπαλίαν τὴν αἴθουσαν τοῦ δικαστηρίου.

Διέρχονται ὀλίγα λεπτά· ἀκούεται ἤχος κώδωνος.

Εἶνε οἱ ἔνορχοι.

Εἰσέρχονται καὶ κηρύττουσι ἔνοχον τὸν Λαβαρδέν παραδεχόμενοι μόνον ἐλαφρυντικὰς περιστάσεις.

Ὁ πρόεδρος εἶνε πολὺ τεταραγμένος. Ὀχρότατος μὲ τοὺς ὀφθαλμούς λαμπόντας ἐκ παραδόξου ἀστραπῆς. Συχνὰ θέτει τὴν χεῖρά του ἐπὶ τοῦ φραλακροῦ μετώπου καὶ τῆς κεφαλῆς του, ὡς νὰ θέλει νὰ ἀποδιώξῃ φοβερὰν ὄπτασιαν. Μάτην ζητεῖ νὰ συναρμολογήσῃ τὰς ἰδέας του.

Διὰ φωνῆς βραδείας, χαμηλῆς, τραυλιζούσης, ἀρχίζει:

— Τὸ δικαστήριον παραδεχόμενον τὰς ἐλαφρυντικὰς περιστάσεις...

Ἡ φωνὴ του ἐξασθενεῖ ὀλίγον κατ' ὀλίγον... καὶ μόλις ἀκούεται ὅταν προσφέρει:

— Κατὰ συνέπειαν καταδικάζει τὸν Λαβαρδέν εἰς δύο ἐτῶν φυλάκισιν καὶ εἰς τὰ ἔξοδα...

— Ὁ πρόεδρος ἐφαίνετο ἄρρωστος σήμερα, ἔλεγον οἱ δικηγόροι ἐξερχόμενοι.

Ὁ κύριος δὲ Σαβερνὸν ἐπέστρεψε εἰς τὸν οἶκόν του.

Δὲν ἀπῆντησε τίποτε εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῆς σύζυγος του οὔτε ἀνταπεκρίθη εἰς τὰ φιλήματα τῆς θυγατρὸς του. Ἐπῆσε ἀμέσως εἰς τὴν κλίνην του, κατατρουχόμενος ὑπὸ σφοδροῦ πυρετοῦ.

Ἐξετέλεσε τὸ καθήκον του, ἀλλὰ τὸ καθήκον του τότε θὰ τὸν ἐφόνευε.

Τὴν αὐγὴν ἐντοσούτω ἐσηκώθη.

Ἐξῆλθε, παρουσιάσθη εἰς τὰ Ἡλύσια καὶ ἔλαβε συνέντευξιν μετὰ τοῦ προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἐπὶ μίαν ὥραν σχεδόν. Ὅταν ἐξῆλθε, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν ἐρυθροὶ ἐκ δακρύων.

Τὴν ἐπομένην ἀνεγράφετο εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως ἡ χάρις τοῦ Λαβαρδέν.

Τὴν αὐτὴν νύκτα ὁ δὲ Σαβερνὸν προσεβάλλετο ὑπὸ συμφορῆσεως.

Ἐκεῖτο ἐπὶ τῆς κλίνης του ἀναίσθητος, περικλυόμενος ὑπὸ τῆς ὀλοφυρομένης οἰκογενείας του. Κατὰ τὰς σπανίας στιγμὰς διαυγείας ἐστρέφετο πρὸς τὸν υἱὸν του — ὅπως ἄλλοτε εἶχε κάμη καὶ ὁ γηραιὸς κόμης, ὁ πατὴρ του, καὶ τοῦ ἔλεγε:

— Ἡ συνειδήσις!

Αὕτη ὑπῆρξε ἡ τελευταία του λέξις.

(Jules Mary)

(Μετάφρασις Ε.)

ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΚΡΙΕΖΗΣ

Εἷς ἐκ τῶν μᾶλλον ἐκπαιδευτῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ναυτικοῦ, γόνος τῆς ἐπιφανοῦς Ἰδραϊκῆς οἰκογενείας, ἦτις συνέδεσε τὸ ὄνομά της μετὰ τῆς ἐθνικῆς δόξης, ἐγεννήθη τῷ 1843. Ὁ πατὴρ του Ἀντώνιος Κριεζῆς, ἀντιναύαρχος καὶ πολλάκις πρωθυπουργὸς ἐπὶ Ὀθωνος, προώρισε καὶ τὸν υἱὸν του διὰ τὸ ναυτικὸν στάδιον καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν μείρακα εἰς τὴν Στρατιωτικὴν Σχολὴν τῶν Εὐελπίδων, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐξῆλθε δόκιμος, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὀθωνος.

Φέρων τὸν βαθμὸν ἀνθυποπλοίαρχου κατὰ τὸ 1868 ἀπῆλθεν ἐπὶ γαλλικοῦ πλοίου πρὸς τελειοτέραν ἐκπαίδευσιν. Ἀπὸ τοῦ 1874 ἤρχισε ν' ἀναμνηστέται εἰς τὴν πολιτικὴν ἐκτεθεὶς τὸ πρῶτον βουλευτὴς ἐν Ἰδρα. Ἐξελέγη τὸ πρῶτον κατὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1874, καὶ κατόπιν ἐπανειλημμένως, καὶ ἐγένετο ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν, πρωθυπουργοῦντος τοῦ κ. Σωτηροπούλου κατὰ τὸν μᾶλλον τοῦ 1893.

Ὁ Ἐπαμεινώνδας Κριεζῆς φέρει τὴν σήμερον τὸν βαθμὸν τοῦ ἀντιπλοίαρχου. Διακρίνει δ' αὐτόν, πλήν τῆς τελείας ναυτικῆς μορφώσεως, εὐγένεια ἤθους ὑπέροχος καὶ μελιχρότης χαρακτῆρος ἀριστα συνάδουσα πρὸς μορφὴν σπκνίου ἀρρενωποῦ κάλλους, προσόντα καθιστῶντα αὐτὸν λατρευτὸν πολιτευτὴν καὶ ἀξιάγαστον συνάδελφον. Διὰ τοῦτο ἡ «Ἐστία» ἐπιθυμοῦσα νὰ ἐπεκτείνῃ τὸν κύκλον τῶν προσωπογραφιῶν αὐτῆς καὶ πέραν τῶν στενῶν ὁρίων τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης, ἐνόμισε πρέπον ἐκ τῶν πρώτων νὰ καταστήσῃ γνωστὴν εἰς τὸν ἀπανταχοῦ ἑλληνομῶν καὶ τὴν συμπθεσάτην μορφὴν ἐνδὲ τῶν ἀρίστων ἀξιωματικῶν τοῦ κατὰ θάλασσαν στρατοῦ μας.

X.